

Az internetes felületek mint kommunikációs csatornák

1. Bevezetés

- A kommunikáció alapfogalma: információcsere egy adó és egy vevő között.
- A kommunikációs csatorna szerepe: az az út, amelyen keresztül az üzenet eljut a címzetthez.
- Az internetes felületek megjelenése új kommunikációs lehetőségeket teremtett.

1. Információs társadalom:

– szociológiai kifejezés az információ egyszerű, gyors és széleskörű terjedése nyomán kialakuló társadalomra. Az információs társadalom „motorja” a technológia, irányítója azonban az ember. Az állampolgárok tömegesen kezdenek el új cselekvési és viselkedési mintákat követni, az élet- hosszú tartó tanulás, az iskolázottság, a műveltség, a digitális írástudás iránt felébredt igénnyel. A hálózatba való összekapcsoltság az internet és a mobiltelefon révén ön-és közösségerősítők, esélyteremtők, amelyek az információ- és tudásáramlás élénkítésével számos pozitív hatáskövetkezményt eredményeznek.

Információs társadalomnak nevezik a XX. század végén kialakult társadalmat, melyben az információhoz és a tudáshoz való hozzáférés könnyebbé és gyorsabbá vált. Ez hatással van a társadalom minden szegmensére a gazdaságtól az oktatáson át a kultúráig. Az információs társadalom is épít a nyelvre, hiszen az információ sokszor nyelvi alapú. Igaz, sok esetben a nyelvi közlés már csak kiegészíti a képeket és a mozgóképeket. Az információs technikák a nyelv minden szintjén hatnak, megváltozik az írás, a szókincs, a mondatszerkesztés, a szövegalkotás, a nyelvhelyesség és a helyesírás

A modern társadalom két legfontosabb információ közvetítője, a számítógép – /internet/ és a mobiltelefon.

2. Az internetes kommunikáció jellemzői

- **Gyorsaság és azonnaliság:** az üzenetek szinte valós időben továbbíthatók.
- **Tér- és időfüggetlenség:** a felek a világ bármely pontjáról kapcsolatba léphetnek.
- **Multimodalitás:** szöveg, kép, hang, videó kombinációja lehetséges.
- **Interaktivitás:** a felhasználók nemcsak fogadói, hanem alakítói is a kommunikációnak.

2. Mobiltelefon:

A beszélgetés bevezető része, az udvariassági formula elmaradhat. A hívó felet nem csak a számkijelzés, de akár az előre beállított csengőhang alapján is azonosítani lehet. Ha mi mobilozunk valakinek, a hívott fél személye szintén nyilvánvaló, nem igényel azonosítást. SMS-t bármikor és bárhol írhatunk és olvashatunk. Megőrizhetjük, újraolvashatjuk. Az SMS-ek sokfélék. Íródhatnak a megszokott helyesírással. A hírek, hivatalos üzenetek tartoznak ide, és magánüzeneteink közül azok, amelyeket nem közeli ismerőseinknek írunk. Az SMS-forgalom többségét azonban azok az üzenetek adják, amelyeket családtagoknak, barátoknak, kedvesünknek küldünk. Ezek az igazi SMS-ek viszont jócskán eltérhetnek a megszokott írásmódtól.

3. Az internetes felületek típusai mint kommunikációs csatornák

- **E-mail:** formálisabb, írott, sokszor hivatalos kommunikációs eszköz.
- **Chatprogramok (pl. Messenger, WhatsApp):** gyors, kötetlen, informális üzenetváltás.
- **Közösségi média (pl. Facebook, Instagram, TikTok):** nyilvános vagy félig nyilvános kommunikáció, tartalommegosztás, véleményformálás.
- **Fórumok, blogok, kommentfelületek:** véleménycseré, közösségi viták.

- **Videóalapú kommunikáció (pl. Zoom, Teams):** élőbeszéd és nonverbális jelek (mimika, gesztus) kombinálása.

3. Számítógép – /internet/

Új, eddig nem használt technikák, és régebbi technikák együttes alkalmazása. Hatástöbbszöröző eszköz. Az emberek közötti élő kapcsolat a gyakori kommunikáció függvénye. Az emberek az interneten a problémáikra keresnek megoldást. A neten az elsődleges megjelenési forma a weblap. Mindig célközönségnek szól. A weblap szövegének szerkesztésekor a lényeget kell megfogalmaznunk egyszerűen, érthetően, figyelemfelkeltő módon. Fontos a hitelesség, a bizalomfelkeltés, a kulturált megjelenés. A jól kiválasztott képeknek bizalomfelkeltő erejük van. A fejlécnek „ütősnek” kell lenni, mert itt dől el, hogy az adott téma iránt érdeklődő tovább olvassa-e weblapunkat. Az elérhetőséget jól lát- hatóan, egyértelműen kell feltüntetni a kapcsolatfelvétel megkönnyítése miatt.

3.1 Kommunikáció az interneten:

Ki szokás emelni a rövidítések nagy számát, az sms és az azonnali üzenetküldő programok hatására: Itt jelentek meg az emotikonok is, amelyek megváltoztatták az írás természetét. Az informatika elsődleges nyelve az angol, így annak hatása erős a szókincsre: Az egyes márkanevek közszóvá válnak: guglizik, fész búkol, tweetel (tvítel) A közösségi háló további sajtóságos szavakat termelt ki, változatosan torzított szóalakokat, valamint a nyelvi infantilizmust. Jellemző a fonetikus írásmód, vagyis amikor a kiejtés szerinti változatot alkalmazzák írásban – ez sajnos komoly helyesírási hibákat rögzíthet. Pl. a nagy kezdőbetűk elhagyását – ugyanakkor a csupa nagybetű alkalmazása is megfigyelhető, nyomatékosítás, érzelemkifejezés céljából használják, általában kiabálást jelöl.

- e-mail, internetes fórumok, chat, társalgó/csevegő programok

Az új információs csatornákon megjelenő írott szövegek jelentős része valójában nem az írásbeliség, hanem a szóbeliség birodalmába tartozik. Az e-mail, az SMS, az internetes fórumok, a chat-üzenetek szövegei beszélt szövegek, írott formában. Ezekben nem kell a hagyományos írásbeliségben megszokott módon kifejtett, precízen fogalmazott mondatokat írunk; lehetünk hétköznapiak, érzelemkifejezésünk pedig közvetlenebb. Sőt: a fölsorolt szövegformákban gyakran tudatosan is jelzik, hogy beszélt nyelvet rögzítenek, azzal, hogy fonetikusan írnak. Ez nem a katasztrofális helyesírás, hanem a címzetthez fűződő bensőséges kapcsolat, a bizalom és összetartozás jele.

A számítógépes hálózatok alkalmasak a levelezésre, sőt a beszélgetésre (csevegésre) is. A társalgó vagy csevegő program hasonlít az élőbeszédre: rövid üzeneteket váltunk, amit éppen írunk, megjelenik a beszélgetőpartner képernyőjén: akár egy földrészsel odébb is. Vita- fórumok, beszélgető csoportok alakultak. A csevegő programok is igyekeznek fölszámolni a helyesírást, hiszen a gyorsaság, az esetlegesség, sőt az egyediség a fontos. Mindez természetes is lehet, ameddig két ember magánügye, ám ezek a csevegő programok tágabb közösségekhez is szólnak. A világháló terjeszt nyelvi divatokat. Ezek a nyelvi igénytelenségek, következetlen, alkalmi rövidítések pedig már megjelentek az iskolai dolgozatokban, különféle reklámszövegekben, egyes rádió és TV adók nyelvezetében

3.1.1 Előnyök:

- lehetőség a sűrű kapcsolattartásra
- az e-mail-ek, SMS-ek elmenthetőek, újra megtekinthetőek, kevesebb időt igényel az írás
- könnyebb ismerkedési lehetőség
- a rövidítések, hangulatpótló elemek által a nyelv bővül

- Az információs technikák nem csak negatívan hatnak a nyelvre. A nyelvileg igényes szövegek is könnyebben elérhetővé váltak, és a felkapott honlapok nyelvezete sem lehet akármilyen. Kiváló szövegeket alkothatunk a megfelelő eszközök és információk megtalálásával, online enciklopédiák, szótárak használatával.
- Amint a tudományos könyveknél létezik tárgymutató, az internetes oldalakon kulcsszavak vagy címkék segítenek a témakeresésben. Sőt ennél többet is tesznek: megteremtik a szövegek közötti átjárást.
- A számítógépes munkavégzés elterjedése segítette az írásbeliséget. A dokumentumok könnyen javíthatóak lettek, ezáltal jobban szövegezettek, ma pedig a felhőalapú megosztással többen dolgozhatnak egyidejűleg ugyanazon a szövegen

4. Kommunikációs sajátosságok az interneten

- **Szleng, emotikonok, rövidítések (pl. LOL, OMG):** új nyelvi elemek, amelyek gyorsítják és személyesebbé teszik a kommunikációt.
- **Helyesírás és nyelvhelyesség változása:** a gyors írás sokszor egyszerűsített nyelvhasználatot eredményez.
- **Anonimitás és identitás:** az internet lehetőséget ad névtelen kommunikációra is, ami elősegítheti az ösztönözést, de visszaélésekhez is vezethet.
- **Digitális kommunikációs etikett (netikett):** az internetes viselkedési szabályok fontossága.

Az elektronikus írásbeliség főbb jellemzői:

- – tömörítések, rövidítések, szavakon belüli egyszerűsítés, jelhasználat (soxor, 1ház)
- – kiejtés utáni írás (kv-káv)
- – a szleng szavait használjuk
- – helyesírási hibák használatával a nyelv romlik (lehet tudatos használat, de lehet a gyors gépelés miatt is)
- – a szakszavak a köznyelvbe kerülnek (számítástechnika)
- – a vizuális jelek használata emotív, felhívó funkcióval bír (smiley)
- – az elektronikus ügyintézésrel terjednek a rövidítések

5. Előnyök és hátrányok

- **Előnyök:** gyors, hatékony, széles körben elérhető, multimédiás lehetőségek.
- **Hátrányok:** félreértések a nonverbális jelek hiánya miatt, függőség, információtorzulás, álhírek terjedése.

6. Összegzés

- Az internetes felületek új korszakot hoztak a nyelvi kommunikációban.
- Számos lehetőséget kínálnak, de felelős és tudatos használatuk elengedhetetlen.
- A nyelv alkalmazkodik ezekhez a változásokhoz, új kifejezések, formák jönnek létre.